

**АКАДЕМИЈА ТЕХНИЧКО-ВАСПИТАЧКИХ
СТРУКОВНИХ СТУДИЈА**

**ПРВИ ИЗВЕШТАЈ
О САМОВРЕДНОВАЊУ
АКАДЕМИЈЕ ТЕХНИЧКО-ВАСПИТАЧКИХ
СТРУКОВНИХ СТУДИЈА
И СВИХ ЊЕНИХ АКРЕДИТОВАНИХ
СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА**

**За период од
1.10.2021.г. до 30.09.2024.г.**

**Ниш,
децембар 2024 - април 2025.**

**СТАНДАРД 9:
КВАЛИТЕТ
УЦБЕНИКА, ЛИТЕРАТУРЕ,
БИБЛИОТЕЧКИХ И
ИНФОРМАТИЧКИХ РЕСУРСА**

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

а) Опис, анализа и процена тренутне ситуације

Академија техничко-васпитачких струковних студија (у даљем тексту Академија), преко библиотеке у својим одсецима, омогућава студентима коришћење уџбеничке и друге литературе, неопходне за савлађивање градива. Води се рачуна да у библиотеци буде довољан број примерака уџбеника. Они морају бити актуелни, тако што ће њихов садржај пратити најновија достигнућа у појединим техничко-технолошким, друштвено-хуманистичким, природно-математичким, уметничким и медицинским пољима, писани јасним и разумљивим језиком и стилем. Студенти у анонимној анкети крајем сваког семестра оцењују квалитет уџбеника и рад библиотеке и изражавају своје мишљење о томе да ли наставници поштују правила у погледу обима литературе.

Настава из сваког предмета је покривена уџбеницима, који се могу наћи у библиотекама одсека Академије. Сваки наставник води рачуна да у препорученој литератури за праћење одређеног предмета, сви наведени уџбеници, као и помоћна уџбеничка литература, буду доступни у библиотеци (минимално три различита уџбеника). Предметни наставник је дужан да, на почетним часовима предавања, упозна студенте са обавезном и допунском литературом, уз помоћ које студенти спремају испите, колоквијуме и припремају семинарске и пројектне радове. Са целокупном литературом, неопходном за припрему испита на свим студијским програмима, упознато је и особље библиотеке, које заинтересоване студенте обавештава о могућностима њиховог библиотечког изнајмљивања. Такође, све информације везане за уџбенике и други испитни материјал, налазе се на сајту одсека Академије, у оквиру спецификације сваког предмета на усвојеним студијским програмима, као и на платформи ТИМС (апликација Microsoft Teams).

Добра пракса у Академији је постављање различитог едукативног материјала од стране наставника, на сајтове одсека, где су доступни студентима у сваком тренутку. Ради се о наставним материјалима у електронском облику (видео-презентације, модели тестова, задаци за решавање, изводи из књига и сл.), који би требало да помогну студентима у савадавању градива. Ови материјали су нарочито погодни за студенте мастер студија који су у радном односу јер нису у могућности да увек присуствују настави, без обзира што је настава на овим студијама у поподневним терминима. Треба нагласити да нису сви наставници подједнако ажурни у погледу постављања садржаја, као и да постоје разлике у апликативности садржаја који се постављају, па ће се у наредном периоду радити на корекцији ових аномалија.

Академија има свој општи акт о уџбеницима, а то је [Правилник о уџбеничкој литератури и издавачкој делатности](#). Овај Правилник утврђује минимум стандарда квалитета уџбеника који се користе и које издаје Академија. Питањима издавачке делатности бави се Издавачки одбор, који чине наставници Академије. Када се говори о издавачкој делатности, треба нагласити да постоји диспропорција у овој активности између одсека, који чине Академију. Док Одсек Врање има изражену издавачку делатност већ годинама, код Одсека Ниш се примећује слаба издавачка делатност, односно мали број уџбеничке литературе чији су аутори наставници и сарадници овог Одсека. Највећи број издатих публикација (најчешће помоћне уџбеничке литературе) у Одсеку Ниш, настао је као резултат активности на пројектима (домаћим и међународним), на којима је Одсек Ниш учествовао, као партнер или носилац, али је

ово недовољан број, у поређењу са бројем наставника и сарадника.

Овај проблем се нарочито уочава при акредитацијама нових и поновних акредитација старих програма јер се у стандардима за акредитацију анализира и ова ставка. Без обзира што се овај проблем стално истиче на већима катедри Одсека Ниш и што су наставници упознати са значајем издавања сопствених уџбеника, за сада нема већег помака по овом питању и то ће бити један од главних задатака у будућем раду свих наставника и сарадника. Задатак Комисије за самовредновање и унутрашње обезбеђење квалитета, у наредном периоду ће бити и анализа ове аномалије или проблема и покушај анимирања свих наставника да раде на издавању сопствених публикација, које ће бити прилагођене струковном образовању. Повећању броја издатих сопствених уџбеника вероватно ће допринети и нови критеријуми за избор наставника у којима се, као један од услова за избор, предвиђа издавање уџбеничке и помоћне уџбеничке литературе.

Задовољство студената квалитетом и количином уџбеника прати се кроз анонимну студентску анкету, два пута годишње. Резултати анкете показују да су студенти задовољни количином и квалитетом уџбеничке литературе и да библиотека поседује све што наставници, на почетку семестра, понуде студентима као потребан материјал за припрему испита (овај аспект рада Академије је по правилу међу најбоље оцењеним у студентским анкетама).

Што се тиче квалитета уџбеника и других учила са аспекта квалитета садржаја, структуре, стила и обима (усклађеност са бројем ЕСПБ бодова), он је у домену самих наставника, који су дужни да уџбенике и друга учила, која не задовољавају стандарде, побољшају или повуку из наставе и замене квалитетнијим.

Библиотека Академије, састоји се из три јединице у своја три одсека (Ниш, Пирот, Врање). Начин рада, пословања и организација библиотека у одселима регулисано је [Правилником о раду библиотеке](#). Број запослених у библиотеци, као и врста и ниво њихове стручне спреме усклађени су са стандардима за акредитацију високошколских установа у нашој земљи. Запослени у библиотеци су компетентни и мотивисани за рад са студентима и спремни да студентима пруже помоћ у проналажењу литературе и претраживању база података. Студенти се систематски упознају са начином рада у библиотекама својих одсека. Просторије намењене за смештај библиотечког фонда, архивског и осталог електронског материјала, а нарочито студентске читаонице, смештене су у одговарајућим деловима зграда, како би студентима, наставном и ненаставном особљу, и осталим корисницима пружиле адекватне услове за рад.

Библиотеке сва три одсека поседују богат библиотечки фонд, који се састоји од укупно близу 7000 библиотечких јединица (књиге, уџбеници, монографије, часописи...), од чега близу 3500 чине уџбеници. Библиотечки фонд се и константно квалитативно и квантитативно допуњава и унапређује савременом литературом из различитих области, значајним за функционисање студијских програма. Наставници достављају библиотеци свог одсека списак нове литературе, који би хтели да уврсте у литературу на предметима из којих изводе наставу, а библиотека, уз допуштење руководиоца одсека, набавља захтеване публикације.

У библиотеци је обезбеђен је простор који је опремљен рачунарима, уз обезбеђен приступ интернету, бази књига и часописа KOBSON базе. Сваки наставник, на рачунару који користи такође има обезбеђен приступ Интернету, бази књига и часописа KOBSON базе. У циљу лакшег увида у расположиву литературу и уџбенике, уведен је [Електронски каталог библиотеке НИБИС](#), који студентима и запосленима у Академији, омогућава претраживање расположивог фонда библиотеке путем

интернета. Студентске читаонице и рачунске учионице смештене су у просторијама у којима је обезбеђено природно и вештачко осветљење, природна и вештачка вентилација и климатизација и потребни хигијенски и техничко-технолошки услови за несметано учење и развојно-истраживачки рад.

Поред коришћења књижног фонда библиотеке Академије, путем стабилне и дугогодишње сарадње са бројним библиотекама и другим институцијама од значаја за образовање академског и научног подмлатка, студентима Академије је омогућено и коришћење књижног фонда осталих библиотека путем међубиблиотечке позајмице (Народна библиотека Србије у Београду, Универзитетска библиотека "Никола Тесла" у Нишу, итд.). Библиотека Академије је део академске рачунарске мреже што јој омогућава приступ великом броју база података.

Академија је студентима обезбедила одговарајуће информатичке ресурсе за савлађивање наставног градива. Постојећи број рачунара се, и даље, перманентно допуњава, како у погледу броја, тако и техничким побољшањима. Академија одржава и допуњава новим могућностима, постојећу информатичку мрежу у целој установи, која је у функцији подизања квалитета наставног процеса, научног и стручног усавршавања наставника, асистената, сарадника у настави, студената свих студијских програма. У сарадњи са компанијом Microsoft, студентима је обезбеђена бесплатна лиценца за коришћење целокупног Microsoft софтвера који им је потребан током студија. Рад Службе за информационо-комуникациону подршку уређен је [Правилником о безбедности информационо-комуникационог система](#) и јасним упутствима корисницима. Сви корисници услуга Службе за информационо-комуникациону подршку дужни су да поштују прописе Академске мреже Србије. На пословима информационог система у Служби за информационо-комуникациону подршку ангажовани су извршиоци, који одржавају опрему и старају се о локалној мрежи и интернет презентацији одсека и целе Академије. Академија је увела студентски информативни систем Студис, који је умногоме допринео ефикаснијем раду студентске службе и лакшем испуњавању обавеза овере семестра и пријаве испита (између оста-лог), од стране студената. Студенти сада могу, у сваком тренутку, да провере број кредита, положене испите и др.

Амфитеатри и све учионице за извођење наставе на одсечима, опремљени су неопходним дидактичким средствима за извођење савремене наставе (рачунари и видео пројектори), а на свим рачунарима користе се лиценцирани рачунарски програми. Рачунарска и комуникациона инфраструктура и опрема редовно се одржавају и осавремењавају. Академија обезбеђује несметано функционисање локалне рачунарске мреже, као дела Академске мреже Србије, која повезује све рачунаре дате на коришћење наставницима, асистентима, сарадницима у настави, службама одсека и целе Академије и студентским организацијама. Рачунарска мрежа Академије је прикључена на академску мрежу Србије (AMPEC).

б) Циљеви, захтеви и очекивања

Академија је успоставила добро развијен институционални оквир за праћење и унапређење квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса кроз правилнике и опште акте Академије. Квалитет библиотечког фонда, запослених у библиотеци, организације рада и доступности библиотечких ресурса је више него задовољавајући. Библиотечки фонд развија се у складу са потребама студијских програма и наставника.

Када је у питању однос броја уџбеника и монографија запослених наставника и укупног броја наставника у Академији, може се закључити да има простора за побољшање. Циљ стручних органа Академије и одсека, као и одговарајућих комисија које

се баве овом проблематиком (пре свега Комисија за издавачку делатност), треба у анредном периоду да раде на активнијем учешћу наставног особља у издавању публикација јер је то од великог значаја за будуће акредитације студијских програма и представља репрезентативну референцу сваког наставника.

Што се тиче информатичких ресурса, наставно особље, на годишњем нивоу попуњава анкету у којој изражава своје потребе зновом информатичком опремом, која је потребна за квалитетно извођење наставе. Такође, пре почетка школске године, наставно особље Академије попуњава план потреба, где се изјашњава о новчаним потребама за потенцијално издаваштво у наредној години, чиме Академија показује подршку наставном особљу за објављивање књига, радова, практикума и слично.

в) Анализа и квантитативна оцена битних елемената квалитета Стандарда 9, методом SWOT анализе

Предности	Слабости
- Постојање институционалног оквира за праћење и унапређење квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса кроз правилнике и опште акте Академије +++ - Квалитет библиотечког фонда, запослених у библиотеци, организације рада и доступности библиотечких ресурса је више него задовољавајући ++ - Библиотечки фонд развија се у складу са потребама студијских програма и наставника ++ - Обезбеђени одговарајући информатички ресурси за савлађивање наставног градива ++ - Амфитеатри и све учионице за извођење наставе, опремљени су неопходним дидактичким средствима за извођење савремене наставе (рачунари и видео пројектори), а на свим рачунарима користе се лиценцирани рачунарски програми ++ - У сарадњи са компанијом Microsoft, студентима је обезбеђена бесплатна лиценца за коришћење целокупног Microsoft софтвера који им је потребан током студија+	- Постојање диспропорције у издавачкој делатности између одсека који чине Академију + - Неравномерна покривеност уџбеничком литературом по предметима + - Недостатак довољних финансијских средстава за обнављање информатичких ресурса због брзог застаревања ++
Могућности	Опасности
- Сарадња са библиотекама других високошколских установа у циљу размене и набавке библиотечких јединица ++ - Могућност учешћа на међународним и домаћим пројектима (нпр. ERASMUS+, пројекта Министарства за унапређење наставе) што се може искористити за набавку нове опреме и литературе +++ - Сарадња са привредним субјектима што се може искористити за набавку нове	- Брзе промене у техничко-технолошкој области могу да доведу до тога да поједини уџбеници веома брзо изгубе на актуелности + - Веома брз развој софтвера и хардвера може да доведе до застарелости хардверских и софтверских информатичких ресурса ++ - Измене у начину финансирања високошколских установа може угрозити

рачунарске опреме ++

способност набавке и обнављања библиотечких јединица и информатичких ресурса ++

г) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 9

- ✓ Интензивирање покушаја набавке литературе и информатичких компоненти кроз реализацију истраживачких и примењених пројеката,
- ✓ Унапређење активности и начина за финансирање издавачке делатности како би се наставнички кадар промовисао у издавању својих публикација,
- ✓ Периодична евалуација квалитета уџбеника, библиотечких и информатичких ресурса.
- ✓ Успостављање сарадње са институцијама које могу допринети унапређењу и осавремењивању библиотечког фонда и информатичких ресурса

Показатељи и прилози за стандард 9:[Табела 9.1. Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи](#)[Табела 9.2. Попис информатичких ресурса](#)[Прилог 9.1 Општи акт о уџбеницима](#)[Прилог 9.2. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи \(са редним бројевима\)](#)[Прилог 9.3. Однос броја уџбеника и монографија \(заједно\) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи](#)